

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Model

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Relațiile politice dintre Imperiul Otoman, pe de o parte, și Moldova și Țara Românească, pe de altă parte, își găsesc începuturile în ultimul deceniu al secolului al XIV-lea. Nici nu apucaseră bine Principatele să se formeze [...] că existența lor a și fost primejduită de puterea militară otomană în ascensiune la sud de Dunăre. Oștile otomane înfrânseseră nobilimea feudală sârbă în bătălia de la Kossovopolje (Câmpia Mierlei) din 1389 și au desăvârșit ocuparea Bulgariei [...] în 1393. [...]

Primele contacte politice între Țara Românească și otomani nu pot fi date cu precizie. [...] O plată a unui tribut a fost efectuată în 1417 din cauza unei expediții militare în Țara Românească a sultanului Mahomed I [...]. Aceste plăți nu par să fi redus Țara Românească la statutul de vasal. Mai curând, așa cum pretindea Mircea cel Bătrân (1386-1418), ele reprezentau înțelegeri între egali, întrucât, în schimbul tributului, sultanul accepta să împiedice oștile otomane să treacă Dunărea în incursiuni de jaf și pentru luarea de robi. Cu toate acestea, Țara Românească avea să fie de aici înainte supusă unor presiuni otomane neîncetate. [...] În 1462, Mahomed al II-lea [...] îl îndepărtează pe domnitorul Vlad Țepeș [...] de la tron [...] și îl instalează în locul acestuia pe Radu cel Frumos [...].”
(K. Hitchins, *Români*, 1774-1866)

B. „Supunerea Moldovei față de Imperiul Otoman a urmat același tipic, însă a survenit mai târziu, în parte cel puțin datorită distanței mai mari care o despărțea de centrele otomane de putere. Prima mare înclăștare între oștile moldovene și otomane a avut loc în 1420, când flota turcă întreprinde un atac nereușit asupra Cetății Albe (Akkerman), port aflat sub stăpânirea Moldovei.

Ulterior, domnii Moldovei au stabilit în general relații pașnice cu sultanul prin plata unor sume de bani. Turcii se refereau la acestea ca daruri [...] și se pare că nu au compromis independența acestui principat. Moldova a început să plătească tribut în 1456 ca răspuns la un ultimatum dat de Mahomed al II-lea domnitorului Petru Aron [...]. Cu toate acestea conducătorii Moldovei, în special Ștefan cel Mare (1457-1504), au evitat vasalitatea prin alternarea negocierilor cu rezistența armată. Totuși, pe vremea urmașilor lui Ștefan cel Mare, situația Moldovei a devenit din ce în ce mai nesigură. Independența a luat sfârșit în 1538, când sultanul Soliman I [...] l-a îndepărtat de la domnie pe Petru Rareș [...].”
(K. Hitchins, *Români*, 1774-1866)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți bătălia precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la Cetatea Albă. **2 puncte**
3. Menționați câte un domnitor din spațiul românesc la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că statul medieval românesc a început să plătească tribut din a doua jumătate a secolului al XV-lea. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare la care participă românii în secolele al XIV-lea – al XV-lea, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a unei instituții centrale din spațiul românesc, la sfârșitul secolului al XVI-lea – începutul secolului al XVII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În 1921, România, Cehoslovacia și Iugoslavia au creat Mica Înțelegere, o alianță defensivă și antirevizionistă [...]; tot în 1921, statul român a încheiat o convenție de alianță cu Polonia, înlocuită în 1926 cu un tratat de garanție; în 1926, România a semnat un tratat de alianță cu Franța și un tratat de amiciție și colaborare cu Italia [...]. În 1928, Bucureștiul a aderat la pactul Briand-Kellogg, care interzicea războiul ca mijloc de rezolvare a conflictelor, apoi la protocolul de la Moscova (1929), prin care statele est-europene și Uniunea Sovietică își asumau obligații similare [...].

Din 1930, au început să aibă loc conferințe anuale balcanice, încheiate peste patru ani cu semnarea, la Atena, a pactului Înțelegerii Balcanice, prin care România, Grecia, Iugoslavia și Turcia își garantau reciproc frontierele. Diplomații români, N. Titulescu, îndeosebi, au avut o activitate deosebită și în cadrul Ligii Națiunilor [...]. Urmând exemplul Franței, Bucureștiul a reluat în 1934 relațiile diplomatice cu Moscova, pregătindu-se chiar, în 1935-1936, să semneze un pact [...] româno-sovietic, care ar fi garantat independența și integritatea teritorială a țării, în granițele trasate la 1918.

Evoluția evenimentelor internaționale, creșterea rolului Germaniei, inactivitatea și lipsa de fermitate a democrațiilor occidentale l-au forțat pe regele Carol al II-lea [...] să înceapă în 1936 o oarecare reorientare a politicii externe pentru a evita izolarea diplomatică a țării. N. Titulescu, prea identificat cu politica franceză și cu Liga Națiunilor, a fost înlăturat de la conducerea Ministerului de Externe (1936), iar planul alianței cu Uniunea Sovietică a fost abandonat.”

(V. Georgescu, *Istoria românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți alianța defensivă creată în 1921, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați regele României și acțiunea desfășurată de statul român în 1928, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la acțiunile de politică externă la care participă România în 1926. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la politica externă a României în perioada 1929-1936, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia România participă la relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România postbelică, având în vedere:

- menționarea a doi factori care au contribuit la instaurarea totalitarismului în România postbelică;
- precizarea unei constituții a României adoptate în etapa stalinismului și menționarea a două caracteristici ale acesteia;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat de România în relațiile internaționale din perioada stalinismului;
- formularea unui punct de vedere referitor la național-comunismul din România și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Model

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Se punctează orice formulare/modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la zece.**

SUBIECTUL I (30 de puncte)

- 2 puncte** pentru răspunsul: Kossovopolje/Câmpia Mierlei/Kossovopolje (Câmpia Mierlei). **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *port aflat sub stăpânirea Moldovei*, în 1420 flota turcă întreprinde un atac asupra Cetății Albe (Akkerman) etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
- câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Mircea cel Bătrân/Vlad Țepeș/Radu cel Frumos, Petru Aron/Ștefan cel Mare/Petru Rareș. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
- 3 puncte** pentru scrierea literei **B**
- 7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *Cauză: din cauza unei expediții militare în Țara Românească a sultanului Mahomed I [...] și efect: O plată a unui tribut a fost efectuată în 1417.* SAU *Cauză: întrucât, în schimbul tributului, sultanul accepta să împiedice oștile otomane să treacă Dunărea în incursiuni de jaf și pentru luarea de robi și efect: ele reprezentau înțelegeri între egali etc.*
- câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două acțiuni militare la care participă românii în secolele al XIV-lea – al XV-lea, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B** (1px2=2p)
Exemple: lupta de la Rovine de la sfârșitul secolului al XIV-lea, atacul de la Târgoviște organizat de Vlad Țepeș, bătălia de la Vaslui (1475) etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiune (2px2=4p)
- 4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a unei instituții centrale din spațiul românesc, la sfârșitul secolului al XVI-lea – începutul secolului al XVII-lea
Exemple: reprezentantul Domniei se implică în acțiuni cu caracter antiotoman, se modifică statutul Domniei în Țara Românească prin Tratatul de la Alba Iulia (1595) etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea (30 de puncte)

- 2 puncte** pentru răspunsul: Mica Înțelegere. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 2 puncte** pentru răspunsul: al XX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 3 puncte** pentru răspunsul: Carol al II-lea
3 puncte pentru menționarea acțiunii desfășurate de statul român în 1928
Exemple: statul român aderă la pactul Briand-Kellogg care interzice războiul ca mod de rezolvare a conflictelor, *În 1928, Bucureștiul a aderat la pactul Briand-Kellogg etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
- câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la acțiunile de politică externă la care participă România în 1926 (3px2=6p)
Exemple: convenția de alianță cu Polonia a fost înlocuită în 1926 cu un tratat de garanție, *România a semnat un tratat de alianță cu Franța*; România a semnat un tratat cu Italia etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la politica externă a României în perioada 1929-1936
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: În perioada 1929-1936, politica externă a României are ca obiectiv securizarea granițelor. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Din 1930, au început să aibă loc conferințe anuale balcanice, încheiate peste patru ani cu semnarea, la Atena, a pactului Înțelegerii Balcanice, prin care România, Grecia, Iugoslavia și Turcia își garantau reciproc frontierele și Bucureștiul a reluat în 1934 relațiile diplomatice cu Moscova, pregătindu-se chiar, în 1935-1936, să semneze un pact de asistență mutuală româno-sovietic, care ar fi garantat independența și integritatea teritorială a țării, în granițele trasate la 1918 SAU* Politica externă a României, în perioada 1929-1936 a fost influențată de contextul internațional. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Urmând exemplul Franței, Bucureștiul a reluat în 1934 relațiile diplomatice cu Moscova. și inactivitatea și lipsa de fermitate a democrațiilor occidentale l-au forțat pe Carol al II-lea [...] să înceapă în 1936 o oarecare reorientare a politicii externe etc.*
Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** implicarea în războiul antiotoman din 1877-1878, aderarea la Tripla Alianță în 1883 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror doi factori care au contribuit la instaurarea totalitarismului în România postbelică (**de exemplu:** al Doilea Război Mondial, prezența Armatei Roșii în spațiul românesc, încălcarea principiilor democratice în politica internă **etc.**) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru precizarea Constituției din 1948 sau a Constituției din 1952
câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două caracteristici ale constituției precizate (**de exemplu:** Republica Populară Română este un stat popular, unitar, independent și suveran, Republica Populară Română s-a constituit prin lupta susținută de popor împotriva fascismului și a imperialismului, statul protejează proprietatea țărănească/menționarea prieteniei și alianței cu URSS în legea fundamentală, existența proprietății socialiste ca prevedere a constituției, reflectă subordonarea față de URSS **etc.**) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt istoric desfășurat de România în relațiile internaționale din perioada stalinismului (**de exemplu:** participarea la constituirea Organizației Tratatului de la Varșovia în a doua jumătate a secolului al XX-lea, susținerea acțiunilor inițiate de URSS împotriva Ungariei în 1956 **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la național-comunismul din România (**de exemplu:** În perioada național-comunismului România promovează o politică de distanțare față de URSS., Practicile politice din perioada național-comunismului consolidează regimul totalitar din România. **etc.**)
4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)
Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:
- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**